

72 De Monialium professione .
quo deducitur , quod in manibus Abbatissæ
possit fieri de secundario . Quare servandam
esse consuetudinem cuiuscumque Ordinis , &
provinciæ , aut loci , existimant alii .

Quar. 22. An Abbatissa cum consensu Mo-
nialium validè admittat ad professionem , con-
tra prohibitionem Prælati .

Resp. Si Prælatum simpliciter prohibeat ,
professio per hoc præcisè non est nulla , quia
multa facta tenent , quæ fieri prohibentur ;
siverò prohibeat suspendendo Abbatissæ fa-
cultatem , & protestando se in talem admissio-
nem non consentire , ex rationabili causa ,
tunc professio est nulla ex defectu potestatis
in admitteute .

Ita quòd neque per Vicarium potest admit-
ti , quia , quod una via est prohibitum : non
conferatur alia permillum , *cap. quod una de re-
gul. jur. in 6.* unde cum sit prohibita admissio
dicte puellæ per Abbatissam , non est cen-
senda permilla per Vicarium , aliàs frustratoria
esset prohibitio . Patiquis , in *99. moral. ca-
nonic. cent. 4. qua. 307.*

Quar. 23. Quænam privilegia consequatur
Monialis ex emissione professionis .

Resp. In primis consequi plenariam omnium
suorum peccatorum remissionem quo ad præ-
sentem , ita quòd , si emissã professione statim de-
cederet , directa in cælum concederet . Ita
D. Thom. 2. 2. q. ult. art. 3. ad 3. & communi-
ter Doctores , quorum aliqui etiam addunt ,
consequi huiusmodi remissionem etiam quan-
do jam professã de professione gaudet , eam-
que innovat , parata facere , si non fecisset .
Dionysius Carth. & Vecchius de *Novis. disp.*
13. *dub. 5. n. 7.* alios citans .

Relaxantur insuper omnia vota simplicia
realia , & personalia , atque mixta , & in so-
lemne

Caput 3. 73
lemne religionis votum commutantur . Ita
D. Thom. *loc. cit.* & ibi Cajetanus , qui *qua.
ult. ar. 3. ad 3. ait* , ad hanc commutationem
nullam voventis intentionem exigi . Hoc ta-
men locum non habet in votis realibus de re ,
quæ cadit in utilitatem tertii , & ab alio
tertio sit acceptata , quia per acceptationem
acquisitum est jus illi tertie personæ , atque
addè in damnum tertii commutari non po-
test ; secus verò quando non esset acceptata
promissio , quia tunc jus non est illi quæsitum .
Ita Doctores relati à Peregrino *loc. cit.* Sunt &
alia privilegia , quæ videri possunt , Sanch. *ro.*
2. *lib. 5. cap. 5.*

Quar. 24. Quale peccatum sit , de emissã
professione pœnitere .

Resp. Per se mortale non est , dummodò Mo-
nialis retineat animum adimplendi promissã .
A venialitatem non excusò , quia illa pœni-
tentia actus boni , licet voluntarii , avertitur
directioni rationis , & summa ingratitudo est ,
nolle recipisse à Deo tale , ac tantum benefi-
cium , quale est religiosa professio . Ita Azor.
Cajet. Vazquez , & alii relati , & approbati à
Peyrin. 1. 2. de *Prælat. q. 3. cap. 1. §. 5. n. 155.*

CAPUT III.

De Monialium Consecratione .

Quar. 1. Quidnam voto virginitalis ,
aut celibatus publico , & so-
lemni cum Episcopi consecratione Moniales
cœperint obligari .

Resp. Sunt , qui Divum Basilium Magnum
hujus instituti , sive consuetudinis auctorem
faciant . Alii id sub Constantino Magno , & alii
Ambrosii . Sed Ambrosius ætate factum arbi-
tran.

trantur. Sed Ambrosius l. 1. de *Virgin.* conatur ex Thecla tanquam traditionem Apostolicā probare, ac tueri. Polidorus Virgilius verò consecrationes Virginum Sacrarum Pii Primi Pontificis institutum esse antumat. Habetur Pii decretum in *can. Virgines* 20. g. 1.

Quar. 2. Ad quem spectet solemnium Monialium consecratio.

Resp. Ab initio hujus ritus tam a Sacerdotibus, quam ab Episcopis consecrabantur, ut colligitur ex Ambrosio l. 3. de *Virgin.* ad *Marcellinam*. In Concilio autem Carthaginensi secundo *can. 3.* prohibitum fuit, ne consecratio puellarum à presbyteris fieret, *can. si subet sanctitas* 26. g. 6. Spectat igitur ad Episcopum, eumque consecratum, quia solemnium consecratio non tam esse potestas jurisdictionis, quā ordinis. Ex speciali tamen privilegio Pontificis posse Prælati inferioribus, & Superioribus Regularium committi, asserit *Tamburin. disp. 27. g. 5. n. 7. & 8.* ubi refert, Generalem sui Ordinis, & *Camaldulensis* consecrare ab immemorabili monia sibi subditas, idipsum approbantibus Sede Apostolica, & *Sac. Rit. Congreg. sub die 1. Julii 1601.*

Quar. 3. Quo tempore fieri debeat consecratio.

Resp. Servandum esse tempus à jure præscriptum, nisi aliud suadeat necessitas, nam in tali casu quolibet die fieri potest. *Tambur. disp. cit. g. 1. n. 3.* Quæ autem sint tempora statuta, habetur in *d. can. Virgines* g. 1. in quo hæc leguntur: *Non consecrandas esse Virgines, nec velamen eis imponendum, nisi in Epiphania, in Sabbato Pasche (alia littera habet in *Albis Paschalis*), id est intra hebdomadam Paschæ, ut Glossa exponit* & in *Apostolorum natalitiis, nisi mortis causa urgente.* In Concilio vero

Late-

Lateranensi sub Alexandro Tertio, prout habetur in *cap. 1. de tempor. ordin.* concessum est, ut omnibus diebus Dominicis liceat Virgines consecrare; & consuetudo hoc extendit ad alias solemnes festivitates, ut advertit *Turrecremat. cap. devotif. g. 4.* & ita in hoc consulenda est, & servanda consuetudo. Quam vis *Piscara in praxi Carem. lib. 2. cap. 7. n. 1.* non nisi in die Dominico, & intra missarum solemnium fieri debere ex Pontificali Romano, contendat.

Quar. 4. Quo loco fieri debeat.

Resp. In Ecclesia exteriori fieri posse ex *Sac. Congr. Rit. 27. Julii 1627.* referente *Tamb. g. 6.* ubi advertit, ex justa causa, & ejusdem Sacræ Congreg. rescripto indudum fuisse, quòd monialis consecranda nequaquam egrediatur è claustra, sed consecraretur in Ecclesia interiori à Prelato existente ad fenestellam.

Quar. 5. Quid requiratur in Moniali, ut licite consecrari possit.

Resp. Requiritur ætas annorum viginti-quinque expletorum, Ita ex *c. placuit. 20. g. 1.* & ita etiam sancivit Synodus Arelatenis *c. 27.* Nec audiendi sunt, qui putant etiam ante dictam ætatem posse consecrari. Requiritur item, quod sit professæ in Ordine approbato, non quocunque, sed monastico. Ita ex *Sac. Congr. 30. Septembris 1616.* Insuper quod sit virgo, ut habetur in *cap. devotis 20. g. 1.* ubi *Gelasius Papa ait, viduas velare Pontificum nullus attentet.* Quod intelligendum est de velo consecrationis, non de velo professionis, & continentia; quod etiam ipsius competit, ex *c. Vidua, 20. g. 1.*

Quar. 6. An forma corrupta, sed communiter reputata ut virgo, possit consecrari.

D 2

Resp.

Resp. Negant aliqui cum D. Thom. in 4. dist. 28. qu. 1. art. 5. ad 5. Quia ex una parte verba consecrationis virginum accommodari non possunt corruptæ sine mendacio, & ex alia neque debent mutari, quia ad vitandum scandalum, non sunt varianda Ecclesiæ Sacramenta, vel Sacramentalia. Placet tamen affirmativa sententia, cui adhæret Tamburin. dist. 27. q. 4. ad 8. Quia quamdiu res est occulta, potest scemina ad vitandum infamiam in exteriori forole gerere, sicut communiter reputatur, & potest sine mendacio virgo appellari, quia verbum illud verificatur in communi omnium existimatione & de virginitate putativa, quod sufficit ad tollendum mendacium. Suar. 1. 2. de Relig. tract. 9. lib. 1. c. 11. n. 9. Et hoc etiam si Prælati certo sciret esse corruptam, quia, non obstante scientia illa privata, non desinit reputari ut virgo, unde Prælati tunc formam consecrationis virginum accommodat illi secundum communem existimationem, atque adeo sine mendacio. Sicuti merita non fuit B. Virgo, que licet sciret sponsum suum non esse Christi Domini Patrem, attamen; quia talis reputabatur, illum Patris nomine nuncupavit. Luca 2. Ego, & Pater tuus dolentes quærebamus te.

Quar. 7. An monialis per vim, & sine culpa sua corrupta possit consecrari.

Resp. Quod non, ex cap. Acutius 26. dist. 8. ex S. Leone Papa in capit. illa autem famula 32. q. 5. Quod exponens D. Tho. dicit, quamvis virginis, quæ per violentiam corruptuntur si nullo modo consentiant, virginis gloriæ non perdant, quia tamen valde difficile est, quod in tali delectatione aliquis complacentiæ motus non insurgat, ideo Ecclesiæ, quæ de interioribus non iudicat, huiusmodi sic con-

ru-

ruptas inter virgines non velat. Secus tamen dicendum est, si certa sit se nullo modo delectationi consensisse. Colligitur ex D. August. de Civit. Dei c. 13. ubi dicit tali Virgini nihil de corporis sanctitate perisse, eamque parem facit illi, cuius integritatem observavit ex iusta causa manu velut explorans, in se non iniecit, perdidit. Sed hæc potest velari, ergo & illa, Lessius de Just. & Jur. l. 4. c. 4. dub. 16. Idem quoque dicendum videtur de puella, quæ in somno, amentia, & ebrietate fuit carnaliter cognita, si nullo modo consensit.

Quar. 8. An possit consecrari monialis, cui juxta medicinæ artem ad sanitatem tuendam fuit fractum claustrum virginalis.

Resp. Ex Tamburin. loc. cit. posse. Quia ad tollendam corporis integritatem, quæ ad consecrationem est necessaria, duo requiruntur, scilicet fractio claustris virginalis, & actus libidinosus, qui certè non intervenit in hoc casu. Unde ob hanc rationem potest admitti ad consecrationem monialis, quæ per voluntariam feminis effusionem est polluta, integro remanente claustro, quia, licet interveniat actus libidinosus, deficit tamen alia qualitas, quæ opponitur virginitati requisitæ, scilicet fractio claustris virginalis. Similiter consecrari poterit monialis, quæ ante annos discretionis turpem aliquem actum contra castitatem commisit, quia cum præ defectu ætatis non insit potestas terminandi, ea per nullum actum turpem amittere potest corporis integritatem, sicque adhuc remanet virgo. Ita Rosella, Tamburinus & Lessius loc. cit. m. 121. ubi addit, contrarium fortasse verius esse, si in puella adit perfectus usus rationis.

Quar. 9. An monialis possit admitti ad

D 3

con-

78 De Monialium Consecratione.
consecrationem, nondum Sacramento Confirmationis suscepto.

Resp. Possè, cum nullum jus prohibens ex-
tet; regulariter tamen Episcopus non debet
admittere virgines ad consecrationem, ante
quam confirmentur. Si enim omnis fidelis
confirmari debet, ut plenè Christianus invenia-
tur, a fortiori debent id facere virgines, quæ
Sponsò Christo desponsari debent, & conse-
crari.

Quar. 20. An solemnis consecratio monia-
lium possit iterari.

Resp. Non posse, ita Miranda 9.7. de *Monia-
lib.* n.7. Quia licet sit simplex benedictio per
quam nulla tribuitur potestas, adhuc tamen
est quedam sanctificatio, qua monialis suo
modo consecratur; quod autem semel conse-
cratum est, remanet semper tale, unde nec
benedictio nuptiarum iteratur, nec similiter
benedictio sacrarum vestium.

Quar. 11. An saltè sit reiteranda consecra-
tio monialium nulliter professarum, revali-
data professione.

Resp. Videri quòd sic, quia professio est qua-
litas fundamentalis presupposita ad consecra-
tionem. Nulla igitur existente professione, nul-
la quoque erit consecratio, idem deficit funda-
mentum, non potest locum habere, quod in
ipso fundatur. *l. nã orig. ff. quod vi, aut clam.* at-
que ade erit reiteranda. At negative resolvendū,
sicut de benedictionibus nuptiarū, quando
matrimonium fuit nullum, ob occultum ali-
quod impedimentum; testatur Sanchez *de
matr. l. 2. disp. 37. n. 13.* Ita Sacra Congregatio,
quæ rescriptis Episcopo *Parment. 17. Apr. 1577*
moniales nulliter professas non esse reconse-
crandas, sed posse tolerari, solūque earū pro-
fessionem esse supplendā, & cautè ratificandā.

Quar.

Quar. 12. An consecratio monialium con-
ferat gratiam, remittatque peccata venialia.

Resp. Conferre gratiam, & remittere pec-
cata venialia, non quidem ex opere ope-
rato, alias esset Sacramentum, est falsum,
sed solū remotè & per modum impetra-
tionis, quatenus aliqua ratione ex meritis,
& intercessione Ecclesie: talis consecratio
excitat in consecrata attritionem, & dis-
plicitiam peccatorum, atque adèd remis-
sio obtinetur ex opere operantis. Ita ex D.
Thom. 3. *part. quest. 87. art. 3.* & Suarez, *loc.
citat. num. 14.*

CAPUT IV.

De Voti Paupertatis obligatione.

§. 1.

De natura Voti Paupertatis.

Quar. 1. Quid sit Paupertas religiosa.

Resp. Esse voluntariam abdi-
cationem proprietatis factam a Religioso,
dum emittit professionem in Religione ap-
probata. Per hoc votum prohibetur non so-
lūm actus externus habendi, & contrahendi
proprium, sed etiam internus, nempe volun-
tas habendi proprium. Quia, quando prohibe-
tur aliquid, interdicitur etiam omne id, quo
pervenitur ad prohibitum, unde quia per vo-
luntatem pervenitur ad actum externum, ac-
tus quoque internus censetur interdicitus.
Non peccaret tamen Monialis, si haberet de-
sideriū habendi divitias sub conditione, si non
esset voto paupertatis adstricta, quia illa con-

D 4 ditio

ditio excludit propositum agendi contra votum; & solum illud desiderium possit esse peccaminosum, si exponeret monialem periculo delinquendi contra votum.

Quar. 2. An monialis ex vi voti paupertatis reddatur incapax testandi in morte de propriis bonis.

Resp. Cum communi affirmativè, quia ex vi voti redditur incapax habendi proprium; & hoc verum est, etiam si ad pias causas testari vellet. Hinc est, quod neque de propria Cella potest disponere, quia jus nullum habet, sed tantum usum sua morte finendum; unde ad veniente morte, aut quocunque alio casu, fieri debet illius distributio monialibus anterioribus professione. Sac. Congreg. in *Mutinesi* 10. Aprilis 1615. Vacantes cellæ debent assignari secundum antianitatem, nec Superior regularis potest aliter ordinare, in *Ferrariensi* 3. Junii 1597. & antianitas incipit à die professionis emissæ, non à die habitus suscepti, 5. Julii 1645. Idem non obstantibus Superiorum mandatis, in *Mediolanensi* 5. Febr. 1601. Nisi tamen in aliquo monasterio adesset consuetudo inmemorabilis, quod cellæ vacantes distribuantur, & assignentur ad arbitrium Abbatissæ, & Directoriarum, in *Mutinesi* 2a. Januarii, 1613. Concedi potest moniali cellam ædificare, eaque uti sua vita durante, vel alia a suis consanguineis ædificata, in *Cesinaten.* 2. Januarii. 1601. Non tamen potest illam vendere, in *Mediolan.* 8. Novemb. 1625. licet vellet erogare pretium in utilitatem monasterii, nisi de licentia Sac. Congr. & consensu monialium, in *Venetis* 3. Maii 1647. neque decernere, quod monialis antiana, quæ cellam optare vult, teneatur aliquid sol-

olvere, in *Januen.* 22. Decemb. 1620. quod servari debet etiam in casu permutationis, ne via fraudibus aperiatur, in *Neapolitanis* 17. Novemb. 1628. Datur tamen aliquando facultas Abbatissæ, & monialibus, ut ob aliquam legitimam causam capitaliter, & per vota secreta possint cellas vacantes professione posterioribus concedere, ne moniales contra votum paupertatis abrogent sibi cellas tanquam proprias, 19. Maji 1619. Nulla verò monialis cogi potest ad optandas cellas, in *Nolana* 10. Junii 1616. Fusè de hac re Pignatell. 10. 10. consult. 32. Existimat nihilominus Rosignol. de *Resist.* 1. praxos. 10. num. 12. quod existente consuetudine, ut Moniales transmittant sua cubacula cum suppellectili ad suas alumnas, non peccant si transferendo. Quia ista ordinata successio semper est cum voluntate implicita Superioris dictæ consuetudini se conformantis; taliter tamen, ut si velit, possit illam possessionem removere, & successivè interrumpere; atque adeo in hoc nihil reperitur, quod adversetur naturæ voti paupertatis, quæ proprietatem tantum respicit, non usum ad nutum Superioris revocabilem.

Quar. 3. An monialis professæ possit testamentum ante professionem à se factum declarare.

Resp. Possè, sistendo in vera, & propria declaratione voluntatis incertæ; secus verò si declaratio recipiat dispositionem, quæ de jure est certa, & monialis velit illam declarare, quia ista non tam est declaratio, quam nova dispositio, quæ voto paupertatis repugnat. Mantica, Rodriq. Sanch. & Peregrin. *ad. Const. sui ord.* p. 2. cap. 1. §. 36.

Quar. 4. An monialis peccet contra votum paupertatis, si recipiat pecunias saecularium in depositum absque licentia Abbatis?

Resp. Non peccare, quia in tali casu nec dominium, nec usum, neque administrationem illius pecuniae acceptat, sed hæc omnia remanent apud deponentem, solo officio curæ admisso, quod voto paupertatis non videtur prohibitum. Ita cum aliis Diana *loc. cit. ref. 66.*

Quar. 5. An monialis sumens aliqua bona monasterii pertinentia ad cibum, & potum, frangat votum paupertatis.

Resp. Cum Suarez, *t. 3. de Relig. lib. 3. c. 11. n. 41.* non frangere, nisi damnificatio religionis esset nimia, & in re extraordinaria, & pretiosiore. Extra huiusmodi casum res pertinentes ad cibum, & potum reputantur levioris momenti, etiam si tractu temporis perveniant ad quantitatem notabilem; quia ista minima furta in tali materia non continuantur, neque multum damnificant. Diana *loc. cit. ref. 45.* Et quamvis Abbatis hoc displiceat, non tamen ita censeretur involuntaria, ut illam reputet materiam gravem in ordine ad paupertatem; monialis enim quo ad usum huiusmodi rerum tradatur ut filia, inter parentem autem, & filiam non censetur huiusmodi actio gravis.

Quar. 6. An monialis, quæ invita Abbatis repetitis viribus surripit modicum panis, vini &c. & dat extraneis, peccet mortaliter, & ad restitutionem teneatur.

Resp. Dux extant Doctorum sententiæ. Prima ait, quod peccet tantum venialiter; cum tamen valor rei surreptæ perveniat ad notabilem quantitatem, tunc ultimum furtum præcedentibus accedens efficitur mortale; nisi

monia-

monialis in commissione ultimi furti habeat animum, saltem virtute liter, restituendi minuta furta priora; quia tunc nullum fit damnum notabile. Vel nisi magnis interpositis intervallis, eiusmodi furta committat; quia superiores minus ægrè ferunt, quædam sibi auferri longo intervallo, quam eandem quantitatem simul vel brevi tempore; Ita, aliis relatis, Bartol. à S. Faul. *l. 8. q. 139. in suo Thesau.* Secunda opinio concordat cum prima quo ad restitutionem faciendam, negat tamen, quod illud ultimum furtum complens notabilem quantitatem fiat mortiferum virtute priorum. Quia sicuti ex peccatis venialibus quantumcunque multiplicatis non confurgit mortale; ita neque ex illis furtis, quæ levia sunt, & venialia, confurgit culpa letalis. Navar. *cap. 17. n. 185.* & Vega *lib. 14. in Conc. Trid. cap. 11. in fin.*

Quar. 7. An moniales dantes extraneis, ut supra, modicum panis, & vini incidant in excommunicationem latam ab Episcopo contra huiusmodi surripientes.

Resp. Affirmativè, quia, licet admittitur supradicta opinione, mortaliter non peccent, atque adeo ex hoc capite non incidant in excommunicationem, quæ ferri non potest nisi in mortaliter peccantes; potest tamen ex iusta causa imponi præceptum sub excommunicatione de re, quæ alias non erat gravis, & tunc moniales non obtemperantes peccant mortaliter, non quia surripiant, sed quia ex suppositione præcepti sub excommunicatione nolunt obtemperare, & à furtioliis illis abstinere, & sic excommunicationem incurrunter, quia, cum monasterium per furtiola à pluribus facta patiatur grave detrimentum, adeo iusta, & gravis causa ferendi talem excom-

D 6

muni-

84 De natura Voti Paupertatis.
municionem. Salmantic. in Theol. mor. t. 3. r. v.
13. c. ap. 5. p. 3. §. 3. n. 29.

Quar. 8. Quanam bonorum monasterii quantitas requiratur, ut, ea sine licentia Abbatis: usurpata à moniali, ad peccatum mortale pertingat.

Resp. Quot capita, tot sententiæ. Rebelius, Grassius, Bonacina, & alii asserunt, eam quantitatem sufficere, quæ sufficit in sæcularibus ad constituendam materiam peccati mortalis furti. Rodriguez, & Aragonius putant monialem tunc committere furtum, quando ascendit ad summam duorum aureorum. Alii volunt, quantitatem notabilem in religiosorum furtis pensandam esse in particulari pro temporum, locorum, personarum, & aliarum circumstantiarum differetia, iudicio & arbitrio boni viri. Ita Miranda. Alii determinant pro materia sufficienti ad peccatum mortale quantitatem duorum argenteorum, ut Mendoza: trium, Bartholomæus à S. Faullo: quatuor, Jorde la Cruz, & Sanchez, octo verò, aut novem in rebus, quæ actu non consumuntur. Ledesma. Alii tandem furtum religiosi comparant cum furto filii familias in ordine ad res monasterii, ita quod ea quantitas, quæ ablata à filio ex bonis paternis inducit peccatum mortale, sufficiat etiam ad arguendum religiosum de peccato mortali, si enim in utroque par ratio, quia sicut bona paterna re, servantur filiis, ita bona monasterii servantur religiosis ad eorum sustentationem. Ex his placitis tam variis, quæ certe innotunt variis rerum circumstantiis, videat Confessarius, quid in unoquoque casu sit determinandum.

Quar. 11. An monialis delinquat contra votum paupertatis, si mutuet, aut commodet ex rebus ad ipsum usum concessis.

Resp.

Cap. 4. §. 1.

85

Resp. Peccare, si id faciat absque Abbatis: licentia saltem tacita, quia monialis est merè usufructuaria, & usufructus non potest concedere alteri usum rei permittit, ut habetur in *inst. de usu, & habit. §. 1. & 2.* Non peccat tamen mortaliter si sit securus de restitutione rei commodatæ, aut mutuatæ, idque sive commodatum, aut mutuum sit intrà idem monasterium (quo casu facilius præsumi potest licentia tacita) sive extra, quia mutuum, & commodatum non æstimantur gravis materia. Ita Layman, Sanchez, & peyrinus, quos refert, & sequitur Diana *loc. cit. res. 14.*

Quar. 10. An peccet monialis contra votum paupertatis, si sine licentia Abbatis: rem monasterii ad communem usum deputatam immutet in aliam proprio usui applicandam, v. gr. ex sindone formando linteola.

Resp. Peccare, & quidem mortaliter, si adit gravitas materiæ, quia talis immutatio, & applicatio ad proprium usum importat adum, quoniam non potest exerceri nisi à domino; hæc autem advertantur voto paupertatis. Alphons. de Leone *de off. Confess. recoll. 11. num. 211.*

Quar. 11. An peccet monialis, quæ habens ex peculio sibi concessio necessaria ad vestitum, recipit ab Abbatis: vestem singulis annis dari solitam.

Resp. Non peccare, quia recipiendo illam vestem utitur jure suo, quare nemini facit injuriam, præsertim, cum illam vestem recipiat ab Abbatis, quæ præsumitur conscientia peculii concessi, unde non potest dici involuntaria.

Quar. 12. An monialis eo ipso, quod deputatur ad officium aliquod monasterii exigens multas, & graves expensas ab ipsa faci-

das,

86 *De natura Voti Paupertatis.*
das, possit sine licentia recipere ab amicis, & consanguineis pecunias; ad talem effectum necessarias.

Resp. Quod sic, concurrente tacita, & Interpretativa voluntate Abbatis illam ad tale officium deputantis. Si enim officium exigat expensas, nec pecunia subministratur ab Abbatis, eo ipso quod monialis tali officio est deputata, censetur tacite concessa licentia recipiendi ea omnia, quæ pro tali munere obeundo sunt necessaria, quia concessio uno conceduntur etiam omnia, sine quibus non pervenitur ad ipsum, *l. 2. ff. de jur. sd. omn.*

Quar. 13. An monialis, quæ indigens aliqua summa pecuniæ, quam unus superior non concederet, medietatem illius pecuniæ recipit de licentia Abbatis, & aliam medietatem de licentia Prælati, peccet contra votum paupertatis.

Resp. Non peccare, verum enim semper est, quod recipit cum legitimi superioris licentia. Neque modo supradicto utitur in fraudem, sed utitur jure suo, quia si potest uterque superior cumulativè concedere, poterit & monialis ab utroque postulare. Difficilis forsitan Prælati secundam licentiam concederet, si esset conficius de impertita ab Abbatis; sed quia major difficultas confessionis, non inducit defectum voluntatis in concedente, ut per Sanchez, *de matr. lib. 8. disp. 21. num. 11.* hinc est, quod per hoc non vitatur licentia superioris.

Quar. 14. An, & quomodo moniales dissipantes bona sive sibi concessa ad usum, sive communia conventus, teneant restituere.

Resp. Tradunt Armilla, Rosella, Tabiena, & Silvester, non teneri, quia restitutio debet fieri ex proprio, quo caret monialis ra-

tione

tione voti paupertatis. Alphonsus de Leone ait, monialem, si non habeat redditus, non teneri, nisi ad inducendum eum, cui dedit, ut restituat. Placeat opinio Navari, & Fagundez, qui obligant monialem in tali casu ad restituendum, non quidem restitutione propriè dicta, quæ non fit, nisi ex propriis bonis, sed restitutione impropiè dicta, nempe abdicando à se usum proprii peculii, si quod habet, ea tantummodo parte retenta, quæ ad proprias indigentias absolute est necessaria. Non tamen teneri magis laborare, vel sibi necessaria subtrahere, vel aliunde ab extraneis bona procurare, ex quibus debitas faciat restitutionem. Hæc duriora sunt, ideoque potius consulenda, quam præcipienda.

Quar. 15. Utrum monialis satisfaciat propriæ obligationi restituendi monasterio, si ex proprio peculio emat, v. g. lampadem argentæ ad usum Ecclesiæ, eique applicet, simulando donare, sed re vera intendendo suo debito satisfacere, & hoc ad consulendum suæ famæ.

Resp. Videri quod sic; quia in contractibus vera, non simulata intentio inspicitur; unde si vera intentio monialis tendit ad satisfactionem, secundum hanc est judicanda satisfactio. Patet a pari, nam si debitor in suo ultimo testamento legat alicui centum, cui item centum debet, inæ satisfacit obligationi, *l. si cum dotem, §. si pater, ff. soluto matr.* Legatum autè est species donationis, Gomez, Bortol. & communiter Doctores. Quare sicut satisficit per legatum, debet etiam posse satisfieri per donationem. Ita in terminis Bordonus in *decis. Miscel. decis. 271.* Verum tamen est, quod si monasterium indigeret necessariis ac monialium sustentationem, tunc puto, monialem non satisfacere; quia cum restitutio, ista fiat de

de bonis monasterii, & ad reintegrandum jus illius laicum, ea debet fieri juxta mentem probabiliter præsumptam Abbatissæ, quæ administrat monasterii bona, & non aliter; possit autem, quod monasterium indigeat necessariis ad sustentationem, non potest præsumi, quod Abbatissa sit contenta, quod summa illa ad pompam expendatur.

Quar. 16. An votum paupertatis possit per consuetudinem abrogari.

Resp. Quoad substantialia non posse, quia quoad hæc votum est juris divini naturalis, contra quod non potest prævalere consuetudo; Quoad circumstantias verò, quibus votum observatur, posse abrogari non dubito, quia hujusmodi observantia, utpote inducta jure humano, hoc est vel ab Institutio-ribus regularibus, vel à summis Pontificibus, poterunt ad instar aliarum legum per consuetudinem tolli. Ita Doctores communiter. Ad inducendam consuetudinem voti paupertatis abrogativam satis probabile est, quod sufficiat, si perseveret per decennium. Ita Suar. Mascard. Bonacina, & alii. Quamquam non improbabile sit, quod tradunt Menoch. Medina, Sotus, & alii, scilicet nullum tempus esse determinatum ad inducendam consuetudinem, sed arbitrio prudentis id esse pensandum, qui pro negotii qualitate, & pluralitate actionum poterit tempus aut limitare, aut extendere. Præsumitur autem talis consuetudo, quando constat eam passim practicari à monialibus etiam rimoratis, & aliis bene observantibus, idque scientibus, & non contradicentibus Prælati, cum facile possent contradicere.

Quar. 17. An Epicheja possit habere locum quo ad dandum, & recipiendum sine expressa licentia Abbatissæ.

Resp.

Resp. Si in aliis obligationibus admittitur, cur in obligatione voti paupertatis, cum sit par ratio, debet excludi? Facilius tamen admittitur quoad recipiendum, quia melioratur monasterium, quam quo ad dandum, quia distractio bonorum monasterii est nociva, ideoque regulariter præsumitur superioribus involuntaria, non solum ratione modi, sed etiam ratione substantia: talis actus; tantòque erit difficilior ista præsumptio, quantò major fuerit quantitas materia; sicut augebitur difficultas, si ea distractio fiat extra monasterium, si quidem ea inter moniales ejusdem monasterii facilius permittitur. Suarez 1. 3. de Relig. lib. 8. c. 15. n. 2. In rebus verò levioris momenti facilius potest admitti, scilicet in efulentis, poculentis, & in rebus devotionis, quia quo ad hæc facilius superioris consensus potest præsumi. An autem Monialis, quæ per Epichejam dedit, aut recepit rem notabilem, teneatur postea id aperire Abbatissæ, negat aliqui, quia ratio, quæ dedit titulum acceptioni, dat etiam titulum detentioni; quod intellige durante eadem ratione, aliquando detineret sine licentia Abbatissæ, quod est prohibitum religionis.

§. II.

De Peculio, & ejus usu.

Quar. 1. AN moniales possint habere peculium.

Resp. Possè, præsertim in iis monasteriis, in quibus sive ob nimiam paupertatem, sive ob incuriam, & negligentiam superiorum non potest observari vita communis;

nis, subministrando omnibus, & singulis monialibus ea, quæ ipsis sunt necessaria juxta decentiam status. Ratio est, quia usus talis peculii non repugnat voto paupertatis, aut juri communi, ut bene ostendit Sanch. lib. 7. cap. 22. n. 5. neque Concilio Tridentino, quia *sess. 21. c. 2.* solum prohibet posse concedi peculium cum jure domini utilis, quia hoc modo moniales possideret more sæcularium, quod facere non potest, id interdicens voto paupertatis. Quare moniales non debent uti peculio nisi de licentia Abbatisse.

Quar. 2. An moniales ex vi voti paupertatis teneantur esse animo paratæ ad abdicandum a se usum talis peculii ad nutum Abbatisse.

Resp. Teneri, aliàs usus ille esset propriarius, si non dependeret à superiore, & talis independentia importaret usurpationem domini contrariam voto paupertatis. Ita Less. Navar. Peyrin. & alii cum Suarez dicente, quod licet moniales percipientes annuos redditus de superiorum licentia debeant esse in hac præparatione, ipsi tamen superiores non debent usum peculii auferre, nisi alio modo provideant necessitatibus monialium.

Quar. 3. An moniales teneantur abdicare à se peculium, si dubitent, Abbatissam non esse illarum necessitatibus provisoram.

Resp. Non teneri, nisi constet alia ratione earum necessitatibus consultum iri. Ita Lessius, & Peyrinus, qui addit, neque teneri moniales obedire Abbatissæ volenti peculium ei permissum auferre, ut sibi retineat, vel auferat illi soli, non aliis monialibus monasterii: quod tamen cum grano salis est intelligendum, potest enim adesse, immò in dubio debet præsumi justa causa, auferendi

illi

illi potius, quam alteri; qua existent, non potest monialis resistere Abbatissæ, & si resistat sine vi, sive murmure, & querimoniis, peccabit contra votum paupertatis, utpote exercens actum domini independentis, & consequenter voto paupertatis religioisæ repugnantis, sicut ex Lessio docet Layman; quamquam, quod spectat ad resistentem murmure, & querimoniis, non ita facile talis resistentia reputari debeat mortalis, nisi sit immoerata, & notabiliter excedens iudicio prudentis.

Quar. 4. An moniales possint habere annuos census, & proventus, & expendere in licitos usus acquisita ex industria de suorum superiorum licentia.

Resp. Possit & moniales habere, & superiores concedere, ad nutum tamen revocabilia, suadetur ex jure communi *cap. fin. qui Cler.* ubi indulgetur, ut quædam mulier post professionem religionis maneat in domo sua cum omni substantia quoad usum; unde Gloss. in *cap. cum inter 1. de elect.* dicit, quod non est contra substantiam monachatus, id est, contra votum paupertatis, ut religiosus de certis redditibus vivat, cum hoc possit superior concedere. Neque quo ad hoc aliquod innovavit Concilium Tridentinum, sed tantum prohibuit, ne concedantur annui redditus tanquam proprii, & irrevocabiliter, ut cum aliis citatis docet Bordon. *Consil. Regul. res. sol. 43. num. 51.* vel prohibuit posita reformatione, quia verba generalia intelligenda sunt, non secundum quod sonant, sed secundum subjectam materiam. Unde hanc distinctionem admittunt in præfenti casu Negal. 2. 2. lib. 2. cap. 3. num. 7. Sanchez, & alii.

Quar.

Quar. 5. An monialis, quæ dum erat novitia, sibi fecit livellum, vel eidem jam professæ relictum fuit legatum sub ea conditione, ne Abbatissa, vel alius superior se ingerat, fiat proprietaria, si illud accipiat independentem a superioris licentia.

Resp. Fieri proprietariam, & peccare mortaliter, quia intendit retinere independentem a voluntate superiorum; Grassius *par. 1. lib. 3. cap. 5. num. 42.* & alii communiter. Tenet tamen illud legatum, quia conditio illa, ne superior se intrumittat, est turpis, cum repugnet voto paupertatis, ac proinde non vitiat legatum, sed viciatur, & habetur pro non adjecta.

Quar. 6. An Monialis possit non exigere livellum sibi ante professionem reservatum hoc modo, quod consanguinei teneantur singulis annis solvere, vita durante, viginti scutos, si videbitur petere, & exigere; aliter, si non exigat, remaneant in bonis consanguineorum.

Resp. Contra Vericellum *traff. 3. quest. 36.* non posse non exigere, quia illa conditio arguit remissionem legati, quod est dare, secundum Bartol. in *l. peculium, 4. de peculio*; remittere autem, & dare sunt actus proprietatis, maxime in nostro casu, in quo forma reservationis livelli excludit voluntatem superioris, unde violatur votum paupertatis non exigendo.

Quar. 7. An Monialis bona sibi relicta ex testamento, & donatione, vel suis laboribus debita possit repudiare, rogando offerentes, ut hujusmodi tradant suis consanguineis, aut alteri extraneo.

Resp. Nullo modo posse, quia in illis immediate succedit monasterium, quod potest adi-

re legatum, hæreditatem &c. sine aliquo facto monialis; immo ipsa contradicente, ut pluribus citatis notat Sanch. *lib. 7. cap. 12. à num. 35. ad 41.* Potest bene reculare elemosynas, aliasque similes donationes, quia per solam oblationem talium elemosynarum nullum jus acquiritur Monasterio; peccare tamen contra charitatem ex communi Doctorum sentit Mariana.

Quar. 8. An Monialis peccet retinendo penes se peculium proprio usui concessum.

Resp. Non peccare sustineret aliqui; & colligunt ex Suar. *t. 3. de Relig. lib. 8. cap. 12. num. 9.* dummodo absit scandalum, & alias monialis sit parata dictum peculium relinquere ad nutum Abbatissæ, vel alterius Superioris. Tunc enim animus re vera non esset proprietarius, esto excedat in affectu, & modo custodia contra regulam, quia illa detentio esse, præscindendo ab usu, dominio, & proprietate, non est contra votum paupertatis, quia est tantum actus quidam materialis, non habens formam contrariam voto. Ita Herrera, & Enriq. in *Compend. Casu. Moral. cap. 38. nu. 42.* Oppositum tamen omnino sustinendum, maximo in monasteriis, ubi deputatur capla communis depositorum, quia talis deputatio innuit, non esse mentem Superiorum alio modo permittere peculium, quam ipsum deponendo sub custodia monialis ad hoc officium deputatæ, quare illa retentio penes se est actus proprietatis, cum sit actus omnino independens à voluntate Abbatissæ; & quod detentio apud se sit actus proprietatis, patet ex *cap. Monachi 2.* in quo statuitur poena contra sic detinentem tanquam proprietarium.

Quar. 9. An Moniales de peculio earum uli concessio possint aliquid ludo exponere.

Resp. Posse ex causa recreationis, & otii fugiendi, est enim quid bonum animum relaxare, & fugere otium, quod à religiosis potissimum est abhorrendum. Est autem necessaria ad minus præsumpta licentia, dum exponitur ludo pecunia. Ita omnes cum Major. *m. 4. dist. 28. q. 13.* Quantitas verò debet esse moderata, scilicet, quòd non excedat summam quinque aureorum in toto anno, ut volunt Sanch. Navar. Lugo, & Peyrin. *de subd. q. 2. cap. 2.* ubi addit, id relinquendum esse arbitrio prudentis considerantis statum religionis, quantitatem peculii, & conditionem Monialis.

Quar. 10. An moniales possint aliquid de peculio exponere negotiationi.

Resp. Neque de Superioris licentia hoc posse, cum negotiatio prohibeatur expressè omnibus Ecclesiasticis, ut videre est in omnibus *cap. dist. 88.* Hæc autem prohibitio temperari potest, ut non habeat locum, primò quando Monialis intendit sublevare proprias indigentias, dum à monasterio non adjuvatur, quia non dicitur negotiari, qui non lucri gratia, sed eo sine negotiatur, ut se alat, cum aliunde non habet, unde vivat, Farinat. *v. Clericus n. 169.* Negotiatio ergo non est, sed industria, quando ordinatur ad propriam sustentationem; Molina, Bonacina, Barbosa, & alii. Intellege, dummodò non arceatur à divinis ministeriis. Secundo excusatur, si unum, vel alterum negotium incidenter faciat; Diana aliis relatis *ref. 72. de Contract.* Tertio, si negotium gerat per alium, quia per hoc non avertitur à divino servitio. Ita serè omnes cum *Lesio lib. 2. cap. 2. num. 6.*

Quar.

Quar. 11. An liceat monialibus emere boves, eosque colonis locare, vulgo dare à gravatio.

Resp. Negat Molina *de just. 2. tract. 3. disp. 347. n. 24.* quia genus negotiationis est, atque adeò ipsillicitum. Affirmat Lugo *de just. 1. 3. disp. 26. sect. 3. n. 34.* emptio enim boum animo lucrandi nihil differt ab emptione domorum, prædiorum, & aliarum rerum animo pariter lucrandi; hæc non dicitur negotiatio, ergo neque illa. Fatetur tamen, si frequenter ementur talia animalia ad cum usum, speciem aliquam negotiationis habere. Si verò semel empta diutius in eo exercitio detineantur, non agnoscit majorem indecentiam, quam si semel domus fuisset empta ad lucrandum, vel grex ad vendendum ejus fructus.

Quar. 12. An monialis possit ex peculio liberè à Superiore concessio fundare censum, ut ex ejus fructibus post ejus mortem celebrentur Missæ pro anima ipsius.

Resp. Non posse, quia, cum quidquid acquirit monachus, monasterio acquirit, statim ac census fundaretur, acquireretur monasterio, & non esset amplius sub dispositione monialis un datio, & proinde non posset supponere oneri Missarum. Palqual. *in 99. moral. jurid. q. 159. n. 1.*

Quar. 13. An saltem possit tradere amico certam summam pecunie, ad effectum, ut post ejus mortem curet pro ejus anima Missas celebrari.

Resp. Pariter non posse. Quia monialis disponeret quidem vivens de tali pecunia, sed tamen causa mortis, ita ut dispositio non fortiretur effectum nisi post mortem. Hoc autem esset disponere per modum ultimæ voluntatis, quod est prohibitum re-

ligio-

96 De Peculio, & ejus usu.
ligiosis. *Authent. Ingressi, Cod. de Sacrosanct.
Eccles.*

Quar. 14. An possit dictam pecuniam proprio viui concessam donare alteri cum onere, ut statim celebrentur singulis annis aliquæ Missæ in perpetuum.

Resp. Afirmant Ludovicus Lopez *lib. 2. de contract. cap. 40.* & Navar. *com. 2. nu. 41. de regul. qui volunt, posse religiosos convertere in usus pios, & capellanas instituendas bona, quæ cum licentia expendere possunt in usus proprios. Ratio est, quia hoc non videtur repugnare neque ex parte donationis, quæ absolute moniali non est prohibita, si fiat cum debita licentia, quæ certè in hoc casu est præsumenda: si enim adest licentia convertendi dictam pecuniam in usus temporales, a fortiori præsumi debet, adesse convertendi illam in usum pium, quia agit de favore animæ. Neque repugnat ex parte rei donatæ, quia eo ipso, quod pecunia est distrahibilis, parum refert, quod in hoc, vel aliud opus distrahatur, sive per donationem, sive per alium contractum. Neque hoc est disponere per modum ultimæ voluntatis, quia eo ipso, quod disponit per donationem, disponit irrevocabiliter: de ratione autem dispositionis per modum ultimæ voluntatis est revocabiliter disponere. Et licet dispositio oneris injuncti continetur etiam post mortem, non per hoc dici potest dispositio per modum ultimæ voluntatis. Cum enim onus Missarum sit accessorium donationi, & accessorium sequatur naturam principalis, hinc est, quod si onus non est dispositio per modum ultimæ voluntatis donatio, neque talis erit oneris dispositio.*

Nimis laxa est hæc sententia, ideò eam non

au-

Cap. 4. §. 2.

97

audet admittere Molina *l. 1. de just. disp. 140. col. 12.* & absolute eam reprobat Pasqu. *loc. cit.* Quia non intervenit vera donatio, sed deputatio dictæ pecuniæ pro celebratione Missarum quare cum non transferatur dominium, sed remaneat semper penes religionem, non potest subicere Missarum oneri.

Quar. 15. An monialis possit ex peculio, ut supra, concessio aliquid pauperibus elargiri.

Resp. Possit de licentia suæ Abbatisæ ad minus tacita: ea enim præsumitur respectu bonorum suo usui destinatorum, cum sit opus pium. Ita omnes cum Bordon. *de Pauper. Relig. cap. 20. nu. 32.* ubi extendit hanc facultatem ad erogandum etiam aliquid de communitate, scilicet panem, oblonium, vas vini, & hujus generis, maxime si necessitas sit magna: Quia in his parvi momenti Abbatisa non censetur invita, cum præsumatur charitatem habere erga pauperes. Quod si necessitas esset extrema, posset monialis pauperi taliter laboranti succurrere, etiam si Abbatisa licentiam denegaret, quia in necessitate omnia sunt communia. Ita D. Tho. *2. 2. q. 32. art. 8. ad 1.*

Quar. 16. Utrum possit dare aliquid suis consanguineis pauperibus.

Resp. Possit. Quia monialis habens peculium potest illud expendere in omnes eos usus, qui non adverfantur rectæ rationi; sive nire autem consanguineis pauperibus, non solum non adverfatur rectæ rationi, sed est opus maxime charitatis, ut pluribus probat Bejas, Vega, Rodriq. Sanch. & Peyrin. *de subd. q. 2. c. 2. §. 6.* ubi dicit, quod potest dare usque ad summam decem ducatorum, vel etiam plurium juxta eorum indigentiam arbitrio prudentis pensandam, una, & pluribus vicibus in anno.

E

§. III.

§. III.

De licentia requisita ad licite distrahendum.

Quar. 1. Quid, & quotuplex sit licentia necessaria moniali ad effugendam violationem voti paupertatis.

Resp. Licentia est facultas faciendi aliquid licite, & valide dependenter à voluntate superioris concedentis. Dividitur in expressam, quæ verbis datur, aut scripto, & tacitam, virtuales, permissivam, aut interpretativam, quæ fundatur in praxi, vel consuetudine, quatenus Superiores sciunt, subditas aliquot accipere, retinere, dare, vel consumere, & non contradicunt, cum possint, & proinde dicuntur consentire in actionem sui subditi.

Quar. 2. Ex quibus possit monialis bene interpretari voluntatem Abbatis, & rationabiliter credere, se habere ipsius tacitam, aut interpretativam facultatem.

Resp. Ex multis signis hoc potest colligere. Primo, si Abbatia est affabilis, & benigna cum subditis, non rigida, non scrupulosa. 2. Quando monialis est alicujus auctoritatis, & benemerita de religione. 3. Si agatur de rebus levioribus, & non magni momenti. 4. Juvabit cognoscere analogiam inter Abbatiam, & subditam; nam si profiteantur particularem affectum, habebit interpretativam licentiam plurium rerum. 5. Tacita licentia facilius præsumitur in monasteriis non reformatis, quam reformatis, dum in illis peculiis usus est ex inveterata consuetudine inductus. 6. erit utile examinate naturam, etiam ipsius

li-

licentiæ; si enim sit in utilitatem monasterii seu etiam ipsius monialis; cur veniret deneganda? Non est necesse, quod hujusmodi licentiæ interpretatiæ habeatur evidentia moralis, sed sufficit opinio probabilis cum formidine contrariæ partis, cum ad bonitatem actuum moralium sufficiat probabilitas, etiam moralis. Sanchez *in sum. t. 2. lib. 7. cap. 19. n. 13.* & ex eo Diana.

Quar. 3. An licentia tacita, seu præsumpta sufficiat ad evitandum vitium proprietatis.

Resp. Sufficere, quia ea lem est virtus taciti, & expressi, *Labro, ff. de pactis*. Et docet D. Bonavent. cum pluribus aliis relatis à Bordon. *Conf. Regul. res. 43. num. 27.* ubi limitat reservationem quando in monasterio ad esset constitutio, vel præceptum, ut licentia expressæ peteretur, & hoc procedit in monasteriis multum reformatis circa paupertatem, quæ per licentiam præsumptam maximè relaxatur, ut docent Lopez, Rodriq. & ex illis Sanchez *loc. cit. num. 4.* ad finem.

Quar. 4. Quas conditiones habere debeat licentia, ne monialis dicatur proprietaria.

Resp. Tres conditiones. Prima, quod sit voluntaria quia procedit a potestate, quæ non nisi liberè operatur in homine; unde extorta dolo, metu, aut fraude, nullius est momenti, dum superior contra suam voluntatē facit, quod facere nollit. Ita Navar. Sanch. Castropol. & alii. Secunda, quod sit iusta, nemini enim debet esse præjudicialis. Tertia, ut detur revocabiliter, aliter esset facere monialem proprietariam, ad quem effectum non potest licentia se extendere.

Quar. 5. An licentia concessa à superiore ad evitandas querelas à vitio proprietatis excuset.

E 2

Resp.

Resp. Excusare; quia talis licentia licet secundum quid involuntaria, absolute tamen non definit esse voluntaria; si enim esset de re peccaminosa, superior vere peccaret. Eo ipso autem quod est voluntaria, operatur; quod monialis excusetur a vitio proprietatis. *Pasqual. qq. mor. al. jurid. qn. 200.* Idem ob eandem rationem dicendum est de licentia precibus importunis impetrata.

Quar. 6. An licentia debite petita, sed indebite negata a superiore, excuset monialiam transgressione voti paupertatis.

Resp. Non excusare, quia votum paupertatis adhuc obligat, cum nondum materia illa ex defectu licentiae, licet indebite negata, constituta sit extra latitudinem illius. Si tamen periculum sit in mora, aut immineat grave damnum, potest esse locus Episcopae; per rationabilem voluntatem superioris majoris; & si contingat, quod etiam Praelatus superius licentiam neget, poterit esse locus interpretationis, & prudenter iudicari; quod in tanto discrimine, & cum tanto incommodo lex, & potestatem non obliget. Advertit tamen *Castropal. tract. 7. 16. disput. 13. quest. 23. num. 9.* licentiam debitam, & negatam excusare a vitio proprietatis, si sit debita ex parte tam religiosi, quam Praelati, non item solum ex parte Praelati.

Quar. 7. An sit tuta in conscientia monialis, quae ex licentia Abbatis recipit, aut dat, non exprimendo in petitione licentiae a quibus recipiat, vel quibus det, quos si sciret Abbatis, talem licentiam non concederet.

Resp. Ex doctrina *Molin. disput. 209.* esset tuta; quia aliud est, Abbatissam esse in ea dispositione, quod si sciret causam; propter quam concedit licentiam, non concederet, aliud

aliud vero est esse in ea dispositione, quod si sciret causam, vellet concessionem nullam esse; hoc secundum, non primum facit invalidam concessionem. Quare cum licentiae, ordinariè loquendo, absolute concedantur; dicendum est, quod Abbatissa concesserit primo, non autem secundum modo, quia in dubio praesumendum est pro validitate actus, consequenter concessionem esse validam, & monialem tutam.

Quar. 8. An monialis excusetur a vitio proprietatis, si de licentia Abbatis retineat superflua pretiosa, qualia sunt vasa aurea, cochlearia argentea, horologia, gemmae, &c.

Resp. Excusari a Silyestro, Grassio, & Bordon. quia retinet dependenter a voluntate Abbatis, ad cuius nutum est parata resignare. Alii damnant tanquam proprietariam, ita Navar. Major. & Sanch. quia Abbatissa est tantum bonorum monasterii administratrix, non domina, unde concedere non potest superflua, cum jus non tribuat facultatem ad illicita. Alii volunt peccare mortaliter ex avaritia, non tamen esse proprietariam. In hoc censeo, monasteriorum qualitatem esse attendendam, & secundum rigorem paupertatis in illis vigentem iudicandum.

Si autem loquamur de superfluis ordinariis, & ad idum frequenter concessis; ut si moniali sufficeret unus habitus, & haberet quatuor, si duplex tunica, & sex haberet; puto, quod nisi res superfluae sint in notabili excessu, monialis non peccat mortaliter, quia jam habet illas, ut luppono, dependenter a licentia vel expressa, vel tacita Abbatis; & alias esset valde difficile, & pluribus scrupulis expositum iudicare, quando esset superfluum; pluries namque res, licet simpliciter

non videantur necessarij, sunt ad meliùs, & commodiùs officium exercendum convenientes, & si pro hoc tempore non sint, pro alio erunt necessaria; amplius permittitur in monasterio, ubi non servatur vita communis, & ubi moniales sibi consulunt ex sua industria, & peculio ad proprium usum concessio, quam in monasteriis, ubi servatur vita communis. Hęc ferè omnia docent Villalob. Silvest. Garzia, Suar. & alii.

Quar. 9. An monialis, quę Abbatisiæ, vel Prælati canonice visitanti occultat aliquid de superfluis, ne sibi auferatur, sit proprietaria.

Resp. Negat D. Bonaventura in opusc. de anima cap. 2. colum. 2. ad medium versic. 4. ubi ait, tunc tantum celare aliquid superiori habere proprii rationem, quando religiosus iustus virtute obedientiæ manifestare recusat. Oppositum sustinendum censeo, etiam si rem illam antea de Superioris voluntate obtinuerit, quia eo ipso, quod abscondit, ne sibi auferatur, non est animo preparata ad reddendum; qua animi præparatione deficiente incurrit vitium proprietatis, dum vult independentem, & ad suum libitum possidere. Ita Doctores relati à Bartol. à S. Faust. in Theol. Relig. lib. 8. quæst. 126. qui tamen excusant Monialem sic occultantem, quando credit vel res illas non fore auferendas, vel Superiorem esse quoad modum tantum, non quoad rem acceptam inuitum; vel si celest ad effugiendam confusionem, aut etiam reprehensionem, quam timet, si deprehendatur cum sola licentia tacita possidere; vel ad tegendam culpam commissam accipiendõ, & retinendõ sine licentia, quam tamen intendit postea statim petere, aut saltem,

tem, ea non impetrata, res occultatas dimittere.

Item excusatur, si res, quas occultat Abbatisiæ, de proprii Prælati licentia detinet, quia Prælati consensu interveniente, verè possidet cum licentia, in cuius usu non dependet ab Abbatisiâ. Ita Jo: de Logo D. 3. de just. & iur. n. 156. ubi subdit, non excusari monialem celantem aliquid Prælati inferiori, aut officiali subordinato, quando iussu superioris Prælati visitaret cubiculum. Nam eo ipso, quod inferior utitur facultate delegata, repræsentat personam Superioris delegantis, & nomine eiusdem procedit, l. 1. §. qui mandatum, ff. de officio eius cui man. est iurisd. unde si monialis aliquid illi occultet, perinde est, ac si occultet eidemmet Superiori. Sicuti neque excusatur, si Prælati successori celest res illas, quas antea cum prædecessoris facultate possidebat. Barthol. à S. Faust. loc. cit. n. 16

Quar. 10. Ad quem superiorem spectet licentiam concedere moniali.

Resp. Spectare ad Episcopum, si monasterium sit illi subditum, vel ad Prælatum Regularem, si sit exemptum, vel ad Abbatisiam, nisi ex constitutionibus illius religionis, aut ex consuetudine, aut præcepto superioris Prælati ardata sit ejus facultas. Sanchez lib. 7. cap. 19. num. 44. Ratio conclusionis est, quia concessio licentię pertinet ad jurisdictionem administrationis; unde cum jurisdicção administrationis penes prædictos superiores residet, poterunt utique licentiam concedere. Licentia negata ab Abbatisiâ poterit concedi à Prælato, non è contra, quia major potestas minori prævalet. Licentia durat usque ad mortem impetrantis nisi revocetur, unde à successore non est

denuò impetranda, quia dicitur gratia facta, quæ durat mortuo concedente, vel amoto ab officio, *Cap. relatum 19. Cap. Gratium 20. de off. deleg. quæ intellige, nisi in contrarium extet statutum aliquid Religionis.*

Quar. 11. Ad quam qualitatem possit se extendere superioris licentia.

Resp. Varios in hac re esse de more Doctorum. Putant aliqui, posse superiorem licentiam concedere expendendi decem, aut quindecim aureos singulis annis; alii duos, vel tres aureos singulis mensibus; alii totam illam summam, quam ipsemet Prælatum potest expendere; alii tandem rem hanc arbitrio prudentis remittunt pro magnitudine reddituum, monasterii consuetudine, personarum, & causarum qualitate &c. Ita Sanchez *lib. 7. cap. 19. n. 42.* ubi refert aliquos sentientes, Episcopum, vel Generalem, aut Provincialem respectu monialium exemptarum posse ratione majoris dignitatis licentiam concedere ampliorum. Hoc certe attendendum puto ex eodem Sanchez *d. lib. cap. 22. n. 20.* scilicet, an licentia sit ad expendendum de rebus monasterii, an de rebus traditis à consanguineis; nam in primis, quia plus læditur monasterium, quam in secundis, minor potest concedi summa, & major exigitur causa.

§ IV.

De Munerum largitione.

Quar. 1. AN Bulla Clementis VIII. de largitione munerum sit usu recepta & obliget in conscientia.

Resp. Dubitat valde Filliuc. *t. 2. tract. 34. cap. 3. qu. 12. num. 81.* Non fuisse, à superioribus

Re-

Regularibus usu receptam, absolute sustinet Gratian. *s. 2. discipuli forens. c. 202. n. 17.* cui adherent Megal. Valer. Homob. & alii apud Dian. *t. 7. in opere Coord. sr. 3. ref. 5.* ubi dicit, se non audere condemnare religioſum, qui sequeretur usum suæ Provinciæ, vel religionis legitime præscriptum, salvo semper &c.

Quar. 2. An monialis, quæ non acceptat aliquid donum, sed rogat, ut alteri detur, peccet contra pauperatatem.

Resp. Cum probabiliori sententia non peccare. Non enim peccat non acceptando, quia ex vi voti non jubetur acceptare, sed prohibetur acceptare sine licentia; neque peccat rogando, ut det alteri, quia ex vi ejusdem voti obligatur nihil dare, non verò obligatur non petere ab aliquo, ut ipse alteri donet. Neque valet, quòd in hoc casu Monialis donet indirectè, qui enim per alium facit, per se ipsum facere videtur. Nam ut bene notant Sanchez, & Cenedo, tunc dicitur donatio indirecta, quando ad eam tacita acceptatio, donatio enim importat abdicationem alicujus juris sibi competentis; unde cum in hoc casu nullum fuerit acquisitum dominium, quia nulla intervenit acceptatio, nulla dicitur intervenire donatio, neque indirecta.

Quar. 3. An monialis possit cum licentia Abbatissæ facere amico, vel consanguineo Corporalia magni valoris, & recamaturas.

Resp. Cum Bonac. Scortia, Valer. & Diana posse, dummodo amicus, seu consanguineus subministrat omnia necessaria; quia tunc non agitur de alienanda, seu donanda re, quæ sit monasterii, sed tantum agitur de non acquirendo, quo in casu Abbatissa potest præjudicare Monasterio, ut communiter Doctores.

E 5

Quar.

Quar. 4. An monialis possit etiam donare supradicta sine licentia Abbatissæ.

Resp. Videri posse, dummodo, ut supra, subministrantur omnia necessaria. Ratio est, quia illæ recamaturæ non pertinent ad bona corporis, sed ad bona animi, sunt enim partus ingenii, & idcirco non comprehenduntur sub voto paupertatis, quod de sui natura abdicat solum dominium illarum rerum, quibus quis efficitur dives, quæ sunt tantum bona corporis, & quæ ordinantur ad sustentandam vitam, & splendorem ipsius, *l. i. iur. alimentorum, §. 1. ff. ubi pupil. educ. deb. & juxta ea,* quæ tradunt Abbas, Salicet, Alexand. & Socin. Neque valet, quod assertit Bordonus, scilicet quod labor, qui in huiusmodi artefactis impenditur, est pretio estimabilis, unde monialis dando suum laborem disponderet de re pretio estimabili, quod est contra votum paupertatis. Nam responderi potest, quod si recamaturæ, utpote bona animi, non cadunt sub jure religionis, nec etiam cadet labor in illis efformandis, quia tanquam accessorius sequitur naturam sui principalis. Tum quia ille labor non extrahit illas recamaturas à suo ordine, sed relinquit inter bona animi, atque aded sub dominio monialis.

Quar. 5. An monialis possit sine licentia Abatissæ, & sine voti paupertatis violatione suam pitantiam elargiri.

Resp. Possit. Quia in illis rebus, quæ unico actu consumuntur, non potest fecerit usus à dominio. Ita Joannes 22. in extra, ad conditorem 9. Sed cui confertur unum, conceditur utrumque. Hanc sententiam tenent Silvester, Aragon, D. Antonin. & alii penes Dianam, qui vult intelligendum esse in ordine ad pitantiam, quæ limitatè præbetur,

tur, ut sunt ova, caro &c. non verò in ordine ad ea, quæ conceduntur moniali sine taxa, & limite, ut est panis, vinum &c. Quod si superior ex rationabili causa, ad vitandum excessum, & abusum monialium, contrarium disposuisset etiam de pitantia limitatè concessa, non debet, immò nec potest monialis de illa disporre, & hoc ratione præcepti, & boni publici.

Quar. 6. An monialis de annuis redditibus ex superioris licentia ad suum usum sine restrictione concessis, possit liberè parcè vivendo aliis donare.

Resp. Possit cum licentia saltem tacita Abbatissæ, quia Clemens VIII. in sua Bulla prohibet tantum largitiones munerum, ex quibus gravia incommoda, & mala monasteriis inferuntur; donatio autem eorum, quæ monialis parcè vivendo reservat, non affert multum damnum monasterio, ut patet. Imò ex hac opinione datur occasio monialibus, ut liberius frugalitati, & moderato sumptui assuescant, dum sciunt, ea, quæ sibi de necessariis detrahunt, posse aliis de se benemeritis donare, & in aliis licitis operibus expendere. Ita docent Beja, Cenedo, Valer. & Peyrin, *l. 1. de subd. q. 2. cap. 2. §. 6.*

Quar. 7. An monialis donans Breviarium magoi valoris, vel quid simile alteri moniali ejusdem conventus, peccet contra votum paupertatis.

Resp. Negantem sententiam docere Rodriguez, quem assertit, & sequitur Sanchez, qui putat non esse mortale, quia, cum Breviarium illud manere debeat in eodem conventu, non videtur esse graviter in vitus Superior, parum enim extrahitur ab usu communi per illam donationem. Unde observat

Suarez 1. 3. de Relig. lib. 3. cap. 15. n. 6. maiorem quantitatem requiri ad culpam gravem, quando aliquis dat aliis religiosis ejusdem conventus, cum res illæ maneat adhuc intra eandem communitatem.

Quar. 8. An monialis possit aliquid in remunerationem elargiri.

Resp. Possit, quia quando prohibetur donatio simpliciter, vel sub conditione, & sub modo, eo ipso non prohibetur donatio obmerita, quæ præcesserunt; nam donatio antidotalis, non est proprie, & strictè donatio, sed est quædam debiti compensatio, unde hac de causa non debet inter simplices donationes computari. Homobon. Valer. alique permulti penes Dian. 1. 7. in opere Coord. tract. 3. resol. 47. §. 2. Immo non solum potest largiri quantum satis est satisfaciendum obsequiis, vel muneribus acceptis, sed etiam aliquid ultra, dummodò tamen non excedat valorem meritorum, & beneficiorum in quarta parte, ut tenent Barbosa ex Navarro; & probabilem hanc sententiam vocat Sanchez apud Dianam, loc. cit. quia, ut ait D. Thom. 2. 2. qu. 106. gratitudinis lex postulat, semper plus reddi, quam sit acceptum.

Quar. 9. An monialis habens ab Abbatisse licentiam generalem donandi aliquid, si illud donet ob turpem causam, peccet contra votum paupertatis, & recipiens teneatur restituere.

Resp. Negativè. Quia licentia generaliter concessa in alijs materijs non censetur limitari ad solos usus, vel casus aliunde non turpes, nec illicitos; sed in ijs etiam auferuntur malitiam, quam posset habere ex defectu talis licentiæ. Si licentia comedendi carnes in Quadragesima est indifferens ad carnes pro-

proficuas, & nocivas, quia mens concedentis est, ut tollat omne id, quo posset violari quadragesimale jejunium. Cum ergo Abbatisa concesserit moniali licentiam generalem donandi pro libito, non est, cur præsumatur limitasse ad causam solum aliunde non turpem, sed potius voluisse auferre illud impedimentum ex parte sua, quo stante peccavisset peccato proprietatis. Ita Lugo, Diana, & plures alii, quos citat, & sequitur Bordon. de Pauper. relig. cap. 17. n. 20.

Quar. 10. An monialis causa mortis possit aliquid donare cum licentia Abbatisse.

Resp. Possit Sanch. Layman. Tapia, & Diana loc. cit. res. 65. quia potest testari, & potestas donandi causa mortis non sunt connexæ, nisi in eo, qui ex defectu naturali non valet testari. Unde filius familias, qui ne patre quidem consentiente potest condere testamentum, tamen mortis causa cum patris consensu donare potest. Ergo ex eo quòd moniali interdictum sit testari, non per hoc interdicitur mortis causa donare. Adde, quòd in hoc casu Abbatisa dans licentiam donat, & Monialis eligit personam, unde non disponit propriè per donationem, sed per electionem personarum.

Quar. 11. An in casu, quo Abbatisa promittat moniali subditæ, se ejus bona distribuaturam post illius mortem juxta illius donationem manifestatam, teneatur stare promissis saltem in foro conscientiæ.

Resp. Si promissio sit distribuendi alteri moniali subditæ, non teneri; sicut enim rem ei datam potest auferre, sic & potest non dare. Si verò promissio sit distribuendi extraneis, tunc censetur teneri; quia sicuti potest oriri obligatio ex iustitia inter dominum, & servum, eo quòd

quod dominus pacifcens cum seruo cenfetur cedere juri fuo, ut ex Molina, & Leflio notat Sanchez *lib. 7. cap. 9. num. 13.* fic, ait ipfe, eadem obligatio oriri poterit inter Abbatiffam, & Monialem fubditam, cum fit par ratio.

CAPUT V.

De Voto Religiofa Castitatis.

Quar. 1. **A**D quid teneantur moniales ex vi voti Castitatis.

Refp. Teneri abftinere à conjugio, & ab omni actu externo, & interno, qui fit contra caftitatem, ut à turpibus cogitationibus, à delectatione morofa, à pollutione, ab omni actu venereo, à turpi contactu, & ab impudico afpectu, nec non ab aliis omnibus, quæ aliquo modo funt contra virtutem caftitatis. Hinc eft, quod monialis violat votum, fi fe exponat periculo violandi caftitatem, quia periculum illud eft actus in fpecie luxuriæ, virtuti enim caftitatis opponitur; unde monialis fe exponens tali periculo; non eft formaliter cafta omnimoda caftitate, atque adeo violat votum, quod importat omnimodam caftitatem.

Quar. 2. Quænam fit regula dignofcendi, quandonam monialis graviter, vel leviter peccet contra caftitatis votum.

Refp. Transgreffionem voti effe mortalem in illis actibus, in quibus malitia libidinis eft in fæcularibus mortalis; venialis verò, in quibus illa eft venialis. Ratio eft, quia circumftantia voti caftitatis non immutat obligationem juris naturalis, fed folum addit circumftantiâ facrilégii, quæ circumftantia fequitur

natura-

naturam actus, cui adjungitur Leflius *de juft. & jur. lib. 4. t. 4. n. 68.* Verùm aliquando verba, geftus, & tactus, quæ funt in fæcularibus folum venialia, poffunt effe mortalia in moniali; quia fæculares talia obfervantes in religiofa grave fcandalum poffunt concipere, maxime, quia virgo Deo dicata debet effe, & apparere ab hujufmodi actibus aliena. Ad majorem tamen claritatem pro praxi fequentia quæfita fubjungimus.

Quar. 3. An peccet mortaliter contra votum monialis tangens manum, faciem, brachia, & pedes alicujus viri.

Refp. Ex tamburino *lib. 7. in decal. cap. 8. §. 2.* fi illi tactus fiant ex joco, levitate, & curiofitate, nihil habent mali præter ipfum jocum, quia ut fic non aliam nifi naturalem pariunt delectationem. Si fiant ob folam delectationem non libidinofam, & ea delectatio affumatur quidem, fed non ad ullam libidinem veneream, peccat venialiter, quia ex una parte non habemus, unde ut fic fub mortali prohibita fit; fi enim effet prohibita, inde effet, quia ad generationem, quæ fit illicita, referatur. Cum ergo illi actus, neque delectatio non referantur non erunt mortaliter peccaminofi; & ex alia parte deordinatio nonnulla eft, atque adeo venialis, iis uti actibus ob meram delectationem licet levem. Si verò fiant animo libidinofo, clarum eft peccare mortaliter.

Quar. 4. Quid dicendum fit de afpectibus.

Refp. Moniale afpiciem partes viri honeftas ex curiofitate, levitate, aut vanitate, non ulterius progredientem, peccare tantùm venialiter, quia in hoc nõ intervenit tanta inhonestas, nec provocatiota ad malum; ficut in tactu. Trullenc. *in decal. lib. 6. cap. 1. dub. 22, n. 14.* Si verò afpiciat vel hominem nudum,

vel

vel partes ejus inhonestas tantum non est dubium peccare mortaliter, quia tales aspectus multum incitant ad libidinem, & quia id valde repugnat cum honestate naturali, & multo magis cum honestate Virginis Deo dicatæ, & Sponsæ Christi. Diana p. 3. tract. 5. ref. 89. Unde ob hanc rationem non liberare à peccato mortali moniales aspicientes brutorum concubitum, vel eorum partes inhonestas turpiter commotas, non enim levis Christi injuria est, suam Sponsam, quam decet sanctitudo, in talibus occupari. Opus positum sentit Granada apud Dianam r. 8. in opere Coord. tract. 6. ref. 19. si fiat ex levitate, aut curiositate; sed in his cautè procedendum.

Quar. 5. An monialis turpia loquens, legens, audiens, vel canens, non gratia veneræ delectationis captandæ, sed cujusdam varii solatii, vel ob aliam vanam causam, peccet graviter contra votum.

Resp. Cum D. Antonin. Navar. Grass. & aliis peccare tantum venialiter, dummodo absit scandalum, quia illa delectatio remote disponit ad venerem, nec vehementer naturam commovet. Quia tamen natura est valde corrupta sensusque nostri sunt valde ad malum proni, caveant proinde, & diligenter caveant moniales. Quia, ut ait Augustinus l. 1. Confess. c. 16. per hęc turpitudines confidentius peccatur. De audiente turpia idem dicendum, etiam si rideat, & simulat gaudium presens, carens tamen delectatione veneræ, ne inurbana habeatur, ac de hypocritis vitio notetur. Quoniam risus ille, & gaudium, potest esse de artificio, & lepidò dicendi modo, ex quo cessat ratio scandalis activi, & sine parte absunt delectatio, & finis

solumque intenditur liberari à molestia, & hypocritis censura.

Quar. 6. An monialis scribens literas amatorias ad vanum conciliandum amorem, ob solam vanitatem, levemque delectationem, peccet mortaliter.

Resp. Sanch. de matrim. l. o. disp. 46. n. 37. non agnoscit nisi culpam venialem, quia nec delectatio, nec amor intenta eam excedunt. Ascribit tamen increpent Confessarii, quia Sponsa Christi nullum, præter eum, debet admittere amatorem.

Quar. 7. An peccet monialis recipiendo munera ab eo, à quo dubitat turpiter amari.

Resp. Si certò sciret, mortaliter certè peccaret, etiam si reciperet absque ulla profusa intentione, immò cum proposito firmo non consentiendi, quia illa receptio fovet pravam voluntatem mittentis munera; si verò tantum dubitet, peccati non damnat Tamburinus, quia cum talia munera possit miti etiam ex titulo honestæ amicitie, ex hoc potius, quam ex alio, judicare debemus fuisse missa; nemo enim præsumendus est; nisi constet, delictum velle committere. Periculosa tamen sunt hæc, unde consulo, omnimodè abstinendum.

Quar. 8. An monialis, quæ per suasionem, vel cooperationem concurrit, ut alius adeat concubinam, peccet contra suum votum castitatis.

Resp. Negant Sanch. Castro Pal. Arriaga, & Caramuel in Theol. regnl. n. 986. Quia monialis non facit contra castitatem suam, sed contra castitatem tertii. Tenetur tamen explicare statum peccantis, cui fuit occasio peccandi contra sexum. At probabilius censeo contra suum castitatis votum peccare;

nam

nam votum castitatis religiosæ, quia est absolutum, continet omnimodam castitatem, ut communiter tradunt Theologi. In omnimoda autem castitate continetur castitas, quæ avertit actus versantes in luxuria aliena, atque ad eò votum monialis, quod est de omnimoda castitate, includit actus versantes in luxuria aliena, unde suasio illa, vel cooperatio ad fornicationem erit contra votum castitatis.

Quar. 9. An monialis, quæ sine delectatione propria sensuali, & sine periculo assensus in propriam delectationem (si hoc est possibile) tactibus alium polluit, peccet contra votum castitatis.

Resp. Negant Caramuel, & Lismas, quia, sicuti potest monialis cooperari, ut Joannes, v. g. reddat debitum uxori quin contra castitatis votum procedat, quia ipsa non vovit castitatem alterius, sed propriam; ita eadem de causa poterit cooperari, ut Joannes incidat in pollutionem, quin frangat votum castitatis, cum ipsa non voverit vitare pollutionem alterius, sed propriam. Hæc opinio prorsus rejicienda, sicut eam rejecit, & expunxit Tribunal SS. Inquisitionis Hispaniæ. Ratio est, quia si daretur casus, quod monialis sine propria delectatione incubaret Mæco, adhuc tamen peccaret contra propriam castitatem, quia abuteretur membro suo ad impudicitiam mortalem: cum ergo etiam in tactibus procurantibus alienam pollutionem aliqua sua parte abutatur, etiam si hoc sit sine propria delectatione, peccabit mortaliter contra castitatem.

Quar. 10. An monialis, quæ antequam emitteret votum solemne castitatis erat astricta etiam simplici, teneatur, si fornicetur, utramque circumstantiam faceri.

Resp.

Resp. Non teneri, quia solemne votum à simplici non differt specie, sed solum extrinseca, & accidentaliter differentia, extrinseca enim tantum Ecclesie constitutione feceruntur, quatenus decernit per votum solemne, non sic per votum simplex castitatis dirimi matrimonium Ecclesia autem rei naturam non immutat, sed robur adiungit. Sanchez de Matr. l. 7. disp. 25. n. 6. & disp. 27. n. 27. Erit tamen diversa malitia necessarium in confessione fatenda, si voto additum sit juramentum, quia diversa ratione pertinent ad eandem virtutem. Nam votum pertinet ad virtutem religionis ob fidem Deo servandam, juramentum verò, ne Deus falso adducatur in testem. Sanchez, ubi supra num. 16.

Quar. 11. An tactus, cogitationes, desideria, confabulationes, nutus, & aspectus inhonesti in Ecclesia habeant diversam specie malitiam, quam debeat monialis in confessione aperire.

Resp. Negativè, quia tota sacrilegii mortalis deformitas ex loci sacri pollutione petenda est; per tactus autem, & reliqua non polluitur Ecclesia, sed tantum per injuriosam seminis effusionem, aut sanguinis, cap. unic. de consecrat. Eccles. in 6.

Quar. 12. An seminis occulta effusio in Ecclesia fortiat diversam specie malitiam, necessarium in confessione aperiendam.

Resp. Sortiri malitiam sacrilegii in confessione aperiendam. Ita communiter Doctores, teste Tamburino l. 7. c. 3. §. 1. n. 8. talis effusio ex eo, quod sit occulta, non definit esse injuriosa Ecclesie, per consequens non definit esse pollutiva; nam pollutio est induta in detestationem talis injuriæ, unde neque definit esse sacrilega. Sicuti furtum non

faci

sacri de sacro non definit esse injuriosum Ecclesie, quia occultum, & sic non definit esse sacrilegum. Oppositum docet Vasquez, & Pontius lib. 10. cap. 10. n. 25. citans alios, & dicens esse communem sententiam, quia per occultam seminis effusionem Ecclesia non polluitur, sed publica requiritur, nam pollutio non afficit re vera Ecclesiam secundum se, quasi in se ipsa polluitur, sed tantum afficit in opinione hominum, qui apprehendunt ejus sanctitatem quasi maculatam, juxta *Cap. Quidam 1. quæst. 1.* & notant communiter cum *Glof. in Cap. unic. de consecrat. Eccles. vel. altar. in 6.* Ergo causa pollutiva non potest inducere pollutionem nisi sub conditione publicitatis.

Quar. 13. Quot peccata committit Monialis violans votum castitatis.

Resp. Præcisè circumstantiis personarum cum quibus violat votum, duo peccata committere, scilicet fornicationis, quia violat castitatem, & sacrilegii, quia ratione voti emisit talis actus opponitur virtuti religionis. Alia alias agnoscunt malitias, & volunt peccare monialem peccato furti, quia contra datam rem alienam, scilicet seipsam invito Domino, cui se totaliter obtulit in super peccato adulterii, & incestus, quia monialis est sponsa Dei, qui est Pater noster, & consequenter est sanguinea nostra, cum omnes simus filii Dei; item peccato contra naturam, quia est peccatum cum religiosa, quæ est mundo mortua. Hæc tamen omnia metaphorice potius, quam realiter malitias diversas specie important, unde aggravare concedo, mutare speciem non admitto.

Quar. 14. An superfluous ornatus in moniali sit damnandus sub gravi.

Resp.

Resp. Si se ornent ad hoc præcisè, ut censeatur inter pulchras, & laudentur ut pulchra, mortaliter non peccare, quia id non continet gravem deordinationem, sed ad summum vanam quædam gloriam coram hominibus. Suppono, quod ornatus à similibus religiosi status non exeat, & quod cesset omnis ratio scandali non solum penes seculares, sed etiam penes alias sorores. Ceterum comam nutrire, prohibitum esse monialibus, quidam volunt. Consuetudini tamen standum est. Nullatenus verò permittendum uti tortis, seu comatis capillis, aut non coopertis comis. Suarez 1. de Relig. tract. 9. lib. 1. cap. 12. n. 4. & 5.

Quar. 15. An liceat monialibus choreas inter se agere.

Resp. Non licere, quia in Clementina de *statu Monachor. cap. 2.* expressè ipsis prohibetur, ibi, *Non choreas, non festa secularium profingantur.* De peccato tamen mortali non audet eas damnare Tamburinus in *decal. l. 9. c. 3 §. n. 6.* si forte ex aliqua occasione puras choreas agant ob recreationis gratiam, non tamen publicè, & in presentia secularium, ut indicat Baldus l. 3. D. 32. n. 16. Ob hanc quoque rationem pollent deferre larvas, dummodò cesset periculum scandali, juxta citatos Doctores.

Quar. 16. An moniales peccent dimittendo habitum ad aliquam honestam representationem faciendam inter ipsas in monasterio.

Resp. Mortaliter peccare docent aliqui, quos suppresso nomine refert Lezana in *Sum. t. 1. c. 13. n. 5.* Venialiter tantum, videntur sentire Baldus & Pellizari. Nullo modo peccare sustinet ex Sylvestro, & Passarello Peyrin. in *Comment. ad Reg. Minim. cap. 3. §. 5. q. 4. 2. n. 3.* quia non videtur neque tevis dimissio, quæ

fit honeste recreationis causa, cū dicte recreationes sint actus virtutis Eutrapeliæ. Hinc notat Texeda *Theol. moral. t. 1. lib. 2. tract. 1. con. 6. D. 1.* neque in excommunicationem incidere, etiam si coram sæcularibus repræsentent; quia illa habitus dimissio nec est temeraria, nec ad vagandum, nec ex contemptu legis ordinata. Sentio nihilominus cum Lezana, id propter naturæ imbecillitatem, & corruptionem, semper esse periculosum.

Quar. 17. An liceat monialibus aliquas repræsentationes facere in Ecclesiis.

Resp. Inhonestas repræsentare in Ecclesia peccatum mortale est; vana, & sæcularia, non tamen multum turpia, veniale; devota, & facta, caret culpa. Ratio horum omnium est, quia in primo casu irrogatur Deo, & Ecclesiæ magna irreverentia, in secundo modica, in tertio nulla. Sanchez *opuscul. lib. 1. cap. 3. dub. 24. n. 18.* Verùm Gavant. in *Enchir. Episc. versu repræsentationes sacrum. 1.* oppositum sustinet cum Barbosa etiam quo ad spiritualia, & observat quod S. Carolus in *Conc. 1. Provincie*, prohibuit, ut Passio Salvatoris nullibi agatur: Unde Zerola in *Praxi Episc. par. 1. verb. repræsentationes*, laudat aliquorum Episcoporum Zelum, dictas repræsentationes sine expressa eorum licentia posse fieri prohibentum.

Quar. 18. Quænam sint media apta ad tuendam castitatem.

Resp. Studeat monialis peccatorum occasiones fugere, otium omnium malorum parentem, certissimumque animarum exitium perhorrescere; virorum aspectus, & multo magis familiaritatem declinare; sensus accurate custodire, præcipuè visum, & auditum, & tactum; nam de visu allerit ludorus, &

est

est principium fornicationis; de auditu subdit Tertullianus, Bonos corrumpunt mores confabulationes pessimas; & de tactu scribit Angelicus, Tactus est Atini venero cognatus, & finitimus, & modico intervallo separantur ad invicem. Prodest insuper quam plurimum ad tuendam castitatem, mortis, & inferni jugis recordatio, carnis maceratio per ciborum abstinentiam, & cilicii gestationem, librorum spiritualium lectio, assidua vulnerum Domini Jesu Christi recordatio; unde dicebat D. Augustinus, Cum me pulsas aliqua turpis cogitatio, recurro ad vulnera Christi: cum me premis caro mea, recordatione vulnerum Domini mei resurgo.

CAPUT VI.

De Monialium subjectione erga suos Superiores ex vi Voti Obedientiæ.

§. I.

De natura Voti Obedientiæ, & obligatione ab ipso proveniente.

Quar. 1. Quid sit votum religiôsæ obedientiæ.

Resp. Esse promissionem, qua monialis propriam subjiciens voluntatē Superiori se obligat ad parendum in omnibus, quæ possunt cadere sub objecto virtutis obedientiæ. Hinc est quod obligatio hujus voti se extendit tantum ad res licitas, & honestas, ita ut cū certo constat, rem præceptam esse illicitam, & malam, aut contra regulam, vel præceptum superioris.